

Handwritten signature

A 1012

Oh (Ref,
shät.)

Ex A

Ellin

Prinetskych af folkapproparan Ellin.
r. n.

B 711/44

03523

F. IV.

✓

SECRET

SECRET
CONFIDENTIAL

SECRET

Ellmia, J. utg.

E

UNDERRÄTTELSE

om

**i Hufvudstaden varande Sjukvårds-anstalter, Fattig-
vård och Fromma Stiftelser samt Uppfostrings-anstal-
ter, med afseende på de falliges behof.**

Hen Professor Berglück.

Vid affattandet af förevarande arbete, hvars syftemål är att, till förmån för hufvudstadens *fattige* samt för *mindre bemedlade sjuklingar*, lemna upplysning om hvarest hjälp kan sökas, hafva, i afseende på *sjukvården*, gällande Instructioner och Reglementen blifvit anlitade, samt dessutom, och hufvudsakligast i afseende på *fromma stiftelser*, Komiterades underdåniga Betänkande den 5 Juni 1839, angående Fattigvården i Stockholm. Dessutom hafva Öfver-Ståthållare-Embets 2:ne sednare Femårsberättelser, Stockholms stads Historia af Nils Lundequist, allmänna Tidningar, skriftliga handlingar, Embetsverk, samt i ämnet underrättade personer blifvit rådfrågade. Det hos hufvudstadens bildade innevånare lifva bemödande, att taga kännedom om nöden och medlen till dess undanrödjande, har gifvit anledning till detta arbete, hvilket ej borde blifva dyrare än att det kunde egas äfven af de fördelssökande. I afsigt att utan vidlyftighet vinna en obesvärande brukbarhet hafva 2:ne register blifvit inrättade, nemligen ett vid sjukvårds-anstalterna med hänvisning till sida, der ämnet förekommer, samt ett vid fromma stiftelser, med hänvisning till sida eller ordningsnummer. Vid uppfostrings-anstalterna har bland de territoriella församlingarne tecknet blifvit användt framför de siffror, som utvisa ordningsnumrorna på andre inom församlingens område befintlige skolor. Bokstäfverne *a. b. c. &c.* vid läroverkens namn hänvisa till den församling, som är med samma bokstaf betecknad och inom hvars område anstalten är belägen. Genom denna hänvisning finner man, att t. ex. med N:o 59 bemärkta Stockholms Gymnasium är beläget inom Storkyrko-församlingen. Specielare anvisningar måste öfverlemnas åt Stockholms Adress-kalender, hvilken för närvarande dessutom upptager de fleste här förekommande Pensionsanstalter. Mot slutet af detta arbete förekommer ett, till en del redan offentliggjordt försök, att uppskatta de medel, som hufvudstaden eger för välgörande ändamål. Onskligt vore visserligen, att kunna, jemte här förekommande anvisningar, uppgifva sättet, att förekomma missbruk vid ansökningar till understöd; men då detta icke låter sig göra, tryggas man sig vid det hopp, att gifvare och medlens förvaltare genom förelagde vilkor göra sig förvissade om den sökande förut eger understöd eller icke, samt till hvilket belopp.

Stockholm i Juni månad 1842.

J. Ellmin.

Handwritten signature or scribble, possibly "J. Ellmin" or similar, in cursive script.

I. Sjukvårdsanstalter.

Församlingarne i hufvudstaden taga den första och närmaste vårdern om sine fattige sjuke, till följe hvaraf först må, utur

Kongl. Maj:ts Nådiga Instruction för Stockholms Stads Församlingars Fattig-Läkare den 25 Maj 1827, anföras § 5, som bjuder:

Jemte skyldigheten, a. t. på vissa kungjorde timmar hos sig emottaga och med läkarehjelp biträda de till deras distrikt hövande fattige sjuke, böra fattig-läkarne på *anvisning af Kongl. Öfver-Ståthållare-Embetet* eller *af vederbörande fattig-direktion* eller *af församlingens presterskap*, skyndsamt och samma dag besöka de af dem anmälte sjuke, dem samvetsgrant vårda, samt noga tillse och bedöma om de kunna vårdas hemma eller genast böra intagas på fattig- eller försörjningshuset; huruvida de kunna hjälpas medelst *församlingarnes fattig-försörjnings-anstalter*; eller om de böra anmälas till intagande och skötsel å *Kongl. Sera-phimer-Ordens-lazarettet*, *Danviks-hospitalet*, *Kurhuset*, eller annan allmän inrättning, till verkställande hvaraf genom vederbörande fattig-direktion, Fattig-läkarne draga skyndsamt försorg.

Der *Kommunal-Nämnd för Ordningsvård* på grund af Sockenstämmo-protokoll trädt i verksamhet tillkommer det äfven Ledamöterna af denna Nämnd att meddela den i Fattig-Läkare-Instructionen föreskrifna anvisningen. *Territorial-Församlingarne i hufvudstaden, till antalet 8, nemligen: 1. St. Nicolai (Storkyrko-församlingen), 2. Clara, 3. Jacobi och Johannis, 4. Mariæ Magdalena, 5. Catharinæ, 6. Ulricæ Eleonoræ, 7. Hedvig Eleonoræ (Ladugårdslands församling med Kongl. Djurgården), 8. Adolph Fredrics hafva hvardera sin Fattig-läkare för distriktet samt sjukhus eller sjuksalar inom fattighusen.*

Af reglementariska föreskrifter för inträde på desse fristäder för den sjuke och nödlidande tordet det vara nog att anföras den, som gäller för Storkyrko-församlingen med Hof-församlingen samt Tyska och Finska församlingarne, eller *Kongl. Maj:ts Nådiga Reglemente den 25 Maj 1827 för Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning, samt andra Artikeln deraf:*

Om Fattighjonens antagande och behandling, emedan stadgarne i ämnet, rörande de öfriga församlingarne, måste afse samma ändamål: bistånd i nöden och de inhystes bergning och skötsel.

§. 1. Antalet af fattige, som på detta fattighus få intagas, förblifver, till dess församlingarne annorledes besluta, hädanefter, som hittills, 300 personer af sådane, som antingen äro boende i sjelfva staden, inom broarne och å Ridderholmen, utan afscende å hvilken församling de tillhöra, eller ock, ehuru ägande deras hemvist å någon af fristäderna eller dertill hörande lägenheter, likväl äro infödde Tyskar eller Finnar, eller desse Nationers afkomlingar, och således lagligen lydande under härvarande Tyska eller Finska Församlingarne.

§. 2. Större eller mindre behof, kroppsbräckligheter, ålderdoms-svagheter och brist på andras bistånd i deras nöd, utgöra den rätta och egentliga grunden till den ena sökandens företräde framför den andre, ibland sådane fattige, som eljest äro till emottagning å fattighuset berättigade, och vare det för öfrigt till Direktionens urskiljning lemnadt, att

emellan lika behöfvande ett sådant företräde efter särskilde förhållanden bestämma. De skola om sin frejd, och till bestyrkande af deras fattigdom, till Directionen inlemnna betyg ej mindre af vederbörande Presterskap, än af Husvärd eller andre trovärdige Män, samt om deras kroppsbeskaffenhet och helsotillstånd förete behörig Läkares intyg. Kunnandes icke inträde lemnas någon, hvilken är behäftad antingen med smittosam sjukdom eller med sådan vansinnighet, som är förenad med våldsamt och fordrar särskild bevakning eller särskilde anstalter för den sjukas hindrande från att göra sig sjelf eller andra skada. Antalets förhållande emellan man- och qvinkön må Direktionen lämpa efter omständigheterna och såsom tillgången på tjenliga boningsrum medgifver.

§. 3. Fattighjonen böra, när de intagas, med sig föra deras tillhörigheter; befinnes något vara undandoldt, bör detsamma genom Direktionens försorg infordras. Efter ett fattighjons frånfälle tillfaller dess qvarlåtenskap fattighuset, der ock alla inhyste fattige vid sjukdoms-tillfällen njuta skötsel och erforderlige läkemedel, samt blifva efter döden genom Styrelsens försorg begrafne.

§. 4. Inom antalet af 300 fattighjon, må det vara Direktionen tillåtet att å ett ringare antal (till högst en tiondedel eller Trettio) tilldela månadspenning med rättighet att bo och vistas utom Sabbatsberg, dock detta endast i det fall, att sådane fattige af släktingar eller andre medlidssamme människor kunna erhålla husrum och skötsel, men för öfrigt äro blottade på utvägar och förmåga att något kunna förtjena till sitt uppehälle.

Sabbatsbergs Brunns-Lazarett står i sammanhang med Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning, emedan sjelfva tomten, hvarpå Sabbatsbergs-Brunns-Lazarettens byggnader befinnas, äfvensom en del af sjelfva byggnaderne, tillhöra Sabbatsbergs Fattighus-anstalt; men äro upplätne åt Sabbatsbergs Brunns-Lazarett så länge denna anstalt fortfar. Denna af enskilde genom Brunnsläkaren, Professoren och Riddaren E. Gadelius, stiftade Brunns-Inrättning var år 1840 i det skick, att den lemnade åt 74 fattige sjuke från hufvudstaden fri Brunns-drickning, bad, läkemedel, boningsrum, sängkläder, fullt underhåll och sjukvård; 24 erhöillo hostad och sängplats samt ett kontant understöd af 3 R:dr 16 sk. Banko hvardera.

Tvenne andra hufvudstadens *helsobrunnar*, nemligen: *Norrmalms*, tillhörig staden under Förste Stads-Läkarens Intendentsskap och *Djurgårdens*, i viss mån beroende af Coopvärdi-Kapitenen Ahlströms och Hof-Apothekaren Schoultz's dispositioner, äro äfven årligen tillgänglige för några fattige sjuklingar.

Vård för sinnessjuka.

Af det föregående finner man, att Reglementet för Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning icke vägrar inträde för sådane sinnessjuka, hvilkas vansinnighet icke är förenad med våldsamt eller fordrar särskildt bevakning eller särdeles anstalter för den sjukas hindrande från att göra sig sjelf eller andra skada.

Sinnessjukdomar af denna mildare art, särdeles obotliga, emottagas också icke på de under Seraphimer-Ordens-Gilletts inflytande stående inrättningar för sinnessjuka, utan tillkommer denna förmån hufvudsakligen sådane sjuklingar, hvilkas lemnande utom hospitalet kan anses värdligt för dem sjelfva eller andra. Se *Kongl. Sundhets-Collegii Circular* den 10 December 1840.

Den sjukas Läkare-betyg skall åtföljas af från Presterskapet eller andre trovärdige män utfärdade skriftliga upplysningar rörande den sjuke personens föregående lefnadsförhållanden. Se *Kongl. Sundhets-Collegii Circular* af den 3 Mars 1836 samt *Kongl. Seraphimer-Ordens-Gilletts Circular* uti ämnet af den 13 Januari 1838.

Ett noggrant iakttagande af sist åberopade 3:ne Circularbref fordras för sinnessjukes emottagande på Därhuset å härvarande Danviks Hospital, som står under vården af en Direktion med Öfver-Ståthållaren till Ordförande, enligt *Kongl. Brefvet af den 3 Februari 1813*, hvilket medgifver att samma verk må styras på det sätt, som för ändamålet tjenligast är, utan hinder af förut utfärdade instruktioner och stadganden, hvilka röra sjelfva styrelsen och hushållningen.

Gällande föreskrift, för intagning på härvarande Kurhus, utfärdad den 2 April 1833 lyder:

Till intagning å Kurhuset äro berättigade:

1:o. Hvar och en med venerisk sjukdom behäftad person, försedd med remiss från Öfver-Ståthållare-Embetet, Församlingarnes Pastorer eller Fattig-Direktörer i Stockholm, och från Landshöfdinge-Embetet för Länet, utvisande att han tillhör antingen Staden eller Länet, och åtnjuter han, i och för den årliga afgift som stadens och länets innevärnare till veneriska smittans hämmande utgöra, och så länge denna fortfar, kostnadsfritt underhåll och vård på Kurhuset.

2:o. Veneriske sjuke, hvilka icke vilja eller kunna förete så beskaffad remiss, intagas såsom betalande, och böra då de i allmänna rum vårdas, med 8 sk. Banko dagligen ersätta underhållskostnaden, hvilken vid inskrifningen förskottsvis erlägges för minst 6 veckor, med rättighet för den sjuke, som inom kortare tid utskrifves, att af det lemnade förskottet återbekomma hvad sig belöper för den tid under 6 veckor han å Kurhuset varit vårdad.

3:o. Då utrymmet sådant medgifver, och sjuknummern å Kurhuset understiger 110, kunna äfven personer, behäftade med andra än veneriska sjukdomar, som icke äro obotliga, för hvilka de inom denna iorättning allmännast använde kurmetoder bevisat sig välgörande, vinna inträde; och böra de då utom remiss af någon bland de i första § uppräknade auktoriteter, tillika förete behörigt intyg om fattigdom, så vida de till kostnadsfri vård skola emottagas; i brist hvaraf de böra erlägga den fastställda afgiften på sätt §. 2 stadgar. Härvid iakttages att under i öfrigt lika omständigheter de förre äga företrädesrätt till mottagning framför de sednare.

4:o. Sjuke, som åstunda att, för åtnjutande af större bekvämligheter, i enskildt rum vårdas, intagas så långt tillgången å sådane rum medgifver mot erläggande af 24 sk. Banko dagligen, hvilken afgift likaledes förskottsvis för minst 6 veckor erlägges, med restitutionsrätt för ett kortare vistande på Kurhuset.

5:o. Ingen för brott häktad mottages på Kurhuset.

Efter fulländad kur utskrifves den sjuke, och erhåller deröfver kurhus-läkarens betyg, då med detsamma vården och underhållet på kurhuset upphöra och honom åligger att sig till hemmet begifva. Är han dertill osförmögen och saknar allt biträde för sin transport, göres derom anmälan hos Öfver-Ståthållare-Embetet eller Konungens Befallningshafvande, som på vederbörandes bekostnad drager försorg om dess forslande till hemorten.

De sjukas persedlar emottagas vid intagningen, efter upprättad förteckning af Kommissarien, som dem vårdar och vid utskrifningen till ägaren återställer. Dör den sjuke på Kurhuset, utlemnas dess dit medhafde effekter, sedan begrafningskostnaden blifvit ersatt, till dess lagliga arfvingar eller till den fattig-inrättning, han förut tillhört. Anmäler sig ingen arftagare inom trenne månader efter Öfver-Ståthållare- eller Landshöfdinge-Embetets derom utfärdade kungörelse, gånge sedan med qvarlåtenskapen efter lag.

De, som önska å Kurhuset intagas, kunna derstädes hvarje förmiddag kl. 9-11 sig dertill personligen anmäla.

Ingen tillåtes besöka å Kurhuset intagne personer utan föregången anmälan hos och tillåtelse af Kurhus-läkaren; och är det strängeligen förbjudit att till sjuka eller betjening lemna penningar eller matvaror.

Rörande sjukets intagande på Kongl. Seraphimer-Ordens-Lazarettet gäller Kongl. Lazarettets-Direktions skrifvelse den 20 Januari 1838, hvilken meddelar följande i öfverläggning med Stadens Deputerade uppgjorde, och af Kongl. Maj:t under den 3 December 1828 Nädigst gillade villkor och reglor:

Å Kongl. Lazarettet i dess utvidgade skick äga rätt till inträde:

1:o. Fattige sjuke från Stockholms stad, försedde med intyg om sjukdom och fattigdom af behörig Läkare och Fattig-Direktör, hvilka intyg äfven böra innehålla att å församlingens enskildta sjukhus icke finnes någon plats ledig för den sjukets emottagande, eller att, i anseende till sjukdomens svårare beskaffenhet, den sjuke ej kan der eller hemma fullkomligen vårdas.

2:o. Sådane sjuke från Stockholm, som ej kunna förete så beskaffadt intyg, böra erlægga den fastställda betalningen af 8 sk. Banko om dagen, hvilken afgift vid inträdet förskottsvis erlägges för en månad, med aflemnande tillika af prestbetyg och godkänd persons ansvars-förbindelse för den vidare belöpande kostnad, hvartill ett längre vistande, än en månad, på Lazarettet föranleder; med rättighet deremot, att af förskottet restitueras hvad som belöper för den tid Lazarettet ej begagnas.

3:o. Personer, hvilka genom inträffade olyckshändelser blifvit så betydligt skadade, att de utan uppskof böra intagas, emottagas genast, utan afseende derpå om de tillhöra hufvudstaden eller ej, eller kunna förete fattigbevis eller betalning; dock böra de af dem, som dertill äga tillgång, sedermera erlægga den fastställda afgiften, om utfordrande hvaraf, i saknad af godvillig betalning, anmälan göres hos Öfver-Ståthållare-Embetet.

I afseende på nästföregående tvenne §§. iakttages, att, i stöd af tjenstehjons-stadgans 2:dra Art. 4 §., husbonde ansvarar för kostnaderna af sjukt tjenstehjons vård å Kongl. Lazarettet.

4:o. Patienter, hvilka mot högre betalning önska att i enskildt rum intagas, vare sig från Stockholm eller hvad ort som helst, mot erläggande af den derför fastställda afgift med 24 sk. Banko om dagen.

Äfven för dessa sjuke iakttages hvad ofvanföre, §. 2, finnes stadgadt om erläggande af förskott och aflemnande af ansvarsförbindelse.

5:o. Sådane sjuke från andra orter, hvilka behöfva undergå större chirurgiska operationer, eller ock under vistandet härstädes insjukna. De sednare böra antingen förete vederbörlig remiss såsom fattige, eller ock förskottsvis erlægga kontant betalning.

6:o. Sjuka från Stockholms Län, hvilka förete Landshöfdinge-Embetets remiss enligt med samma Embete uppgjort kontrakt.

7:o. Sådane patienter, hvilka, till följe af gjorde eller blifvande donationer, kunna särskildt vara berättigade.

Dessutom gälla för sjukets mottagning å Lazarettet följande Allmänna Reglor:

A). Bestämmt obotlige sjuke vinna ej inträde å Lazarettet. Patienter, som under behandlingen derstädes befinnas vara sådane, utskrifvas derifrån, samt anmälas i händelse af fattigdom, hos Öfver-Ståthållare-Embetet, för att genom dess försorg afföras till Fattigförsörjnings-inrättningen i den församling, der den sjuke sednast bott.

B). Sjukdomar, särdeles gångbara farsoter, hvarigenom fara för smittans spridande genom de sjukes intagande å Kongl. Lazarettet kan uppkomma, höra ej till Lazarettens-inrättningen utan till det provisoriska sjukhuset.

C). Med stinkande, obyggliga sjukdomar, såsom rötsår m. m. behäftade personer, få ej å Kongl. Lazarettet mottagas, så vida icke fråga är, att genom tjenliga medel eller operationer, det onda inom kort tid kan afhjelpas.

D). Vid inträffande bristande utrymme, föranledt af ett ökad antal sjuke, lemnas företrädet åt den, som har hetsig sjukdom, t. ex. feber, framför den, som har en mera långvarig, t. ex. vattusot.

E). Under i öfrigt lika omständigheter bör den fattige äga företräde till mottagning framför den betalande.

F). Kongl. Lazarettets Öfver-läkare äga i desse afseenden pröfvande rätt; dock den dermed missnöjde obetaget, att sig hos Kongl. Direktionen öfver deras åtgärd besvära. Blifver någon, på sätt §. 1 stadgar, från Fattig-läkare obehörigen till Lazarettet remitterad, må han väl derstädes mottagas, om utrymme sådant medgifver; men kan, efter anmälan hos Öfverståthållare-Embetet och genom dess försorg, till fattigvården återvisas.

Då Lazarettet, till undvikande af en skadlig hopblandning af olikartade sjuke, är fördeladt i tvenne afdelningar, en för invärtes och en för utvärtes sjuke, med 160 sjuksängar på den förra och 135 på den sednare, så kan en tillfällig minskning i sjukantalet på den ena afdelningen icke medföra ett ökad utrymme för intagande af sjuke, utöfver det bestämda antalet, på den andra.

Detsamma gäller i afseende på sjukrummens fördelning emellan de olika könen, äfven som för extra rummen, hvilka 6 till antalet å hvarje afdelning, icke få upplåtas till begagnande af andra sjuke, än de, som erläggas den högre afgiften.

På Chirurgiska afdelningen böra dessutom alltid några sängar hållas lediga för inträffande olyckshändelser.

Anmälan om inträde göres å Medicinska afdelningen kl. 9 till 10, och på den Chirurgiska kl. 10 till 11 alla förmiddagar, hvarvid de sjuke, så vidt sig göra låter, personligen inställas, försedde med de ofvan upptagne betyg, hvarförutan de icke kunna mottagas. De som genom inträffade olyckshändelser blifvit så betydligt skadade, att omedelbar hjälp är af nöden, mottagas deremot alla tider på dygnet.

I sammanhang med anförde sjukanstalter bör *Provisoriska Sjukhuset för Hufvudstaden* nämnas. Enligt Herrar Komiterades underdåniga betänkande den 5 Juni 1839, angående fattigvården i Stockholm, finner man att detta sjukhus afser möjligheten, att vid inträffande epidemier och en mera utbredd sjuklighet, kunna emottaga de sjuka, hvilka ej å de öfriga sjukhus-anstalterna kunna rymmas, eller der icke böra intagas i anseende till den smittande egenskapen af deras sjukdomar. Detta sjukhus nödgas tills vidare, och i anseende till hufvudstadens brist på tillgångar till ändamålsenliga inrättningar emottaga med smittkoppor behäftade sjuklingar, samt det öfverskott af veneriske sjuke, som icke rymmes inom kurhusets sjukrum.

Allmänna Barnbördshuset i Stockholm, som närmast styres af på stället boende Lärare i förlossningskonsten, är, för i hafvandeskap stadd och behof af förlossningsbiträde underkastade qvinnor, öppet alla tider på dygnet. Dessutom undersökas derstädes qvinnor med i födslodelarne behäftade sjukdomar, hvilka bero af eller äro likartade med följderna af barnsängar. Vid förevarande anlag till moderfall utdelas moderkransar. Mjölken hos digifvande qvinnor, som söka Amttjänst, undersökes här, äfvensom ifrågavarande personers helse-tillstånd i öfrigt.

Sällskapets Pro Patria Barnbördshus och Barnhus, beroende af enskilda stiftelser och inkomster af staten förmedelst allmänna barnhuset och medicinalfonden samt af för-

samlingarnes gemensamma bidrag genom kollekt o. s. v. hade året 1837 underhållit 11 barn samt förlöst 93 barnaföderskor.

Stockholms Stads Allmänna Barnhus styres af en Direktion, hvilken äger till rättesnöre Kongl. Maj:ts Nådiga Instruktion den 13 Maj 1825. Denna Inrättning, som inom sig eger en anstalt för derstädes varande sjuke barn, vårdar årligen fyra à fem tusende barn och står så vida i sammanhang med hufvudstadens sjukvårdsanstalter, som sjukdom och deraf beroende brist hos föräldrar medgifver deras minderårige barn inträde på barnhuset, hvarest barnen inom eller utom hus åtnjuta vård och uppfostran. En billig inträdesavgift betingar och mindre bemedlade föräldrar samma fördel för deras barn. Barnhuset innefattar tillika en *Vaccinations-anstalt*.

Frimurare-Ordens Barnhus, som äfven eger statsanslag, har till föremål, dels att till vård och skötsel upptaga fattiga och värlösa barn, som uppnått 5 års ålder, och hvilka efter fyllda 10 à 12 år sättas i lära eller tjänst, dels att bispringa torftige föräldrar med understöd för deras barns underhåll och uppfostran.

Kongl. Allmänna Garnisons-sjukhuset i Stockholm står så vida i sammanhang med förevarande ämne som 39 §. af Kongl. Maj:ts den 28 December 1821 fastställda reglemente för Allmänna Garnisons-sjukhuset i Stockholm bjuder: "Vid olyckshändelser, hastig åkommen sjukdom på vakt, gata eller dylikt, så att Regements-läkare i sådan hast ej kunnat träffas, som nödvändigheten fordrat, intages den sjuke utan inpolleteringsedel".

Den under sådana förhållanden insjuknade Garnisons-soldaten eller örlogsmannen kan således genast befordras till Allmänna Garnisons-sjukhuset.

Å *Provisoriska Anstalten för husvillie afskedade Krigsmäns herbergerande* finnas äfven sjukrum.

Fabriks-fattighusets sjukhus och *Sjömanshusets sjukhus* förekomma framdeles bland fromma stiftelser, det förra, som afser hufvudstadens fattige Fabriksarbetare under N:o 6, det sednare för Stockholms Sjömän under N:o 9.

Bland Hufvudstadens för hälsovård träffade anstalter, hvilka i anseende till sitt beroende af staten eller enskild välgörenhet icke sakna förbindelse att räcka en hjälpsam hand åt mindre bemedlade eller medellöse sjuklingar, böra nämnas:

Allmänna Institutet för Döfstumma, *Josephinska Orthopediska Institutet för afhjelpande af snedheter och andra kroppsligten*; *Bruhnska Electricitets anstalten hos Kongl. Sundhets-Collegium*, till undanrödjande af lamheter, giktlidanden, svaghet i syn- och hörsel-organet o. s. v., samt *Strandbergiska Läkare-Inrättningen för i Stockholm boende Pauvres honteux*, som råkat i sjukdom.

I de fall då sjukdom med öfverraskande hastighet eller af olyckshändelse träffar någon, erinne man sig att *Rakstugorne alla tider på dygnet skola hållas öppne*, på det derstädes hastig hjälp må vinnas. Se Kongl. Maj:ts Nådiga Instruktion för Stockholms Andre Stads-Läkare den 25 Maj 1827, hvaraf skönjes att det tillhör denne Läkare särskildt, att hafva närmaste inseendet öfver de här i staden varande Rakstugor.

Är man vid sådana tillfällen i förlägenhet för bostad åt den sjuke så må förhållandet anmälas på närmaste *Polis-Fakt-Kontor*, der man med säkerhet kan påräkna biträde.

Dessutom är enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Instruktion den 25 Maj 1827 för Förste Stads-Läkaren i Stockholm sjukvården för de fattige i hufvudstaden afsedd uti följande föreskrift: Förste Stads-Läkaren åligger, att hafva närmaste inseendet öfver den allmänna hälso- och sjuk-vården inom Stockholms stad, så väl i allmänhet, som isynnerhet ibland stadens fattige &c.

Register öfver de angelägnaste ämnena i det föregående, med anvisning till sidan der ämnet förekommer.

- Acut sjukdom, se hetsig, 7.
 Allmänna hälso- och sjukvården, 8.
 Ammor, 7.
 Afskedad krigsman, 8.
- Barnaföderskor, 7.
 Barnbördshus, Allmänna, 7.
 " Sällshapets Pæo Patria, 7.
 Barnhus, 7, 8.
 Bräcklighet, 3.
- Communal-Nämnd, 3.
 Chronisk sjukdom, se långvarig, 7.
- Danviks Hospital, 3, 5.
 Djurgårdens Hälsobrunn, 4.
 Därhus, 5.
- Electricitets-anstalt, Bruhnska, 8.
- Fabriksarbetare, 8.
 Fattig-Direction, 3, 6.
 Fattighjonens intagnings å försörjningshus, 3.
 Fattig- och Försörjningshus, 3.
 Fattig-Läkare, 3.
 Fattig-Läkare-District, 3.
 Farsot, 7.
 Feber, se hetsig sjukdom, 7.
 Finska församlingens medlemmar, 3.
 Födslodelarnes sjukdomar hos kvinnor, 7.
 Förlösningshjelp, 7.
 Föräldrar, sjuke och fattige, 8.
- Gardist, 8.
 Garnisons-Sjukhus, 8.
- Hetsig sjukdom, 7.
 Hälsobrunnar, 4.
- Institut för Döfstamma, 8.
 " Orthopediska, 8.
 Instruction för Andre Stads-Läkaren, 8.
 " " Fattig-Läkare, 3.
 " " Förste Stads-Läkaren, 8.
- Krigsman, 8.
 Kurhus, 3, 5, 7.
- Lazarett, Kongl., 6.
 Långvarig sjukdom, 7.
- Mjök digifvandes, 7.
 Moderfall, 7.
 Månadspenning, 4.
- Nörrmalms Hälsobrunn, 4.
- Obotlige sjuke, 3, 6.
 Olyckshändelser, 6, 7, 8.
 Operationer, 7.
- Pauvres honteux, 8.
 Police-Vakt-Contoir, 8.
 Presterskap, Församlingarnes, 3.
 Provisoriska Sjukhuset, 7.
- Rakstugor, 8.
 Reglemente för Allmänna Garnisons-Sjukhuset, 8.
 " " Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning, 3.
 Rötisar, 7.
- Sabbatsbergs Brunns-Lazarett, 4.
 Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning, 3.
 Sinnessjuka, 4, 5.
 Sjukhus för Stockholms Fabrikant, 8.
 " " " Sjömän, 8.
 Smitta, 4, 7.
 Smittkoppor, 7.
 Stinkande sjukdomar, 7.
 Strandbergiska Läkare-Inrättningen, 8.
 Sundhets-Collegium: dess Circularer, 4, 5.
 " " " Electricitets-anstalt, 8.
- Territorial-Församlingar, 3.
 Tyskar, 3.
- Vaccination, 8.
 Vansinnighet, 4.
 Venerisk smitta, 5, 7.
- Ålderdomssvaghhet, 3.
- Öfver-Ståthållare-Embetet, 3.
 Örlogsman, 8.

II. Fattigvård och Fromma Stiftelser.

Hufvudstadens Territoriella Församlingar sträfva hvar för sig, till det med fattigbestyren afsedda syftmålet, att försörja sine fattige och nödlidande medlemmar. *Hvar och en af desse 8 församlingar hafva således sin särskildta Fattigvård*, hvilken främjar de fattiges gagn och bästa, så väl inom som utom *fattighusen* samt med faderlig omvårdnad, noggrann urskilning och moget öfvervägande af behof och tillgångar utdelar eller bestämmer öfver de medel, som afse det ifrågavarande ändamålet.

De *icke Territoriella Församlingarne* ega äfven Vålgörenhets-anstalter med Territorial-Församlingarnes Fattigvård i mer eller mindre mån jemförliga. *Tyska Församlingen* eger betydliga, under Kyrko-Rådet stående Vålgörenhets-fonder till understöd för Pauvres honteux och andre fattige, samt för behöfvande skolbarn. Pastor eger en icke obetydlig tillgång af årligen inslytande hyresmedel till utdelning bland medellöse personer och fattige skolbarn, och Skol-Statens eger en pensionsfond för Skol-Lärares enkor. *Kongl. Hof-Församlingen* eger en Gratia-Cassa för enkor efter lägre betjening vid Kongl. Hof-Statens. *Finska Församlingens Kyrko-Råd* utdelar årligen 50 R:dr B:co bland sina fattige. *Sabbatsbergs Församling* har, i afseende på Fattigvården, sitt stöd uti Sabbatsbergs Fattighus-Inrättning. Derjemte hafva äfven de trenne näst förut anförde icke Territoriella Församlingarne, enligt hvad ofvan omförmäldt är, del uti samma inrättning.

Garnisons Församlingarne ega icke obetydliga medel för sine fattige, hvilka dessutom, när så behöfves, genom aflyttningsbetyg öfvergå till de Territoriella Församlingarne. *Församlingarne af främmande religionsbekännelse* inom hufvudstaden hafva i mer eller mindre mån sörgt för sine fattiges bergning.

Franska reformerta och Tyska reformerta Församlingarne, hvardera bestående af vid pass 20 medlemmar eller något deröfver, lemna endast genom tillfällige bidrag understöd åt sjuke och behöfvande vordne medlemmar.

Katholska Församlingen har 2:ne Fattig- och Försörjningshus samt utdelar äfven årligen betydliga summor för barnavård.

Judiska Församlingen vårdar sjelf sine fattige och besörger om sine medellöse barns undervisning.

Om *Engelska Wesleyanska Kyrkan* härstädes är allmänt känt, att den icke saknar tillgångar.

Särskildt bör nämnas, att hufvudstadens fattige årligen erhålla frikostiga gåfvor från Konungahuset, hvilka gåfvor blifvit dels utdelade i penningar, dels använde till uppköp af vedbrand, kläder och matvaror, hvarvid utdelningen af polletter till kostnadsfri hämtning af varm mat från Herr *Heilborns Soppkoknings-anstalt* visat sig högst välgörande.

De öfriga *Fromma Stiftelser och Pensions-anstalter* i hufvudstaden har man trott sig böra framställa genom att angifva

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
1. Danviks Hospital såsom Försörjningsanstalt. a) Fattigbröd.	Fullkomlig värlöshet, förord af någon Fattig-Direction eller någon inträdesafgift. (Fribröd köpes med betydlig inträdesafgift).	Direction öfver Danviks Hospital med öfver-Ståthållaren till Ordförande.	Vård och bergning för lifstid.
b) Enkhuset.	Civile Embetsmäns enkor eller barn, fritt eller mot inträdesafgift.		
2. Drottninghuset, egentligen Ulrica Eleonore eller Drottningens Hospital kalladt; a) den ursprungliga Stiftelsen af Carl XI:s Gemål Ulrica Eleonora.	Fattige, äldre och sjuklige enkor och döttrar efter Officerare, Prester och Borgare och Kongl. Betjente.	Direction öfver Drottninghuset.	90 fattige åtnjuta hus, värme, medicamenter och skötsel samt månadligt understöd från 2 till 4 Rdr 40 sk. B:co m. m.
b) Kniggeska Pensionsfonden, stiftad af Enkefru Balthasar.	Utom Hospitalet boende äldre och torftige fruntimmer af Medelklassen.	Dito.	40 personer erhålla utdelning af räntan utaf 16,666 R:dr 32 sk. B:co.
3. Kongl. Invalid-Inrättningen på Ulriksdahl.	Afskedade förtjente Krigsmän.	Direction öfver Invalid-Inrättning. på Ulriksdahl.	Bergning för lifstid.
4. Stockholms Borgerskaps Gubbbhus-Inrättning.	Äldre behöfvande Borgersmän.	Direction öfver Borgerskaps Gubbbhus.	Bergning för lifstid.
5. Stockholms Borgerskaps Enklus-Inrättning.	Äldre, sjuke enkor efter Borgare i Stockholm.	Direction öfver Borgerskaps Enklus.	Bergning för lifstid.
6. Fabriks - Fattighuset med sjukhus.	Fattige, sjuke Fabriksarbetare.	Direction öfver Fabriks-Fattig-Cassan.	Försörjning och sjukvård inomhus, understöd utomhus.
7. Soopiska Fattighuset.	Behöfvande, äldre kvinnor, som varit i Grefliga von Fersenska Familjens tjänst.	Grefliga v. Fersenska Familjen.	Husrum, vedbrand och hvar 4:de vecka penningunderstöd, (19 Rdr B:co pers.) för 12 kvinnpersoner.
8. Timmermans-Ordens Hospital.	Äldrig, afskedad Krigare, eller under byggande ofärdig vorden man.	Direction öfver Timmermans-Ordens Hospital.	Husrum, sängkläder, beklädnad, sjukvård och månadlig utdelning af 2-3 R:dr B:co.
9. Stockholms Sjömanshus-Inrättning med Sjukvård och ett Sjukhus.	1. I Svensk Coopvårdtjänst till hälsa eller lemmer skadad, eller äldrig och bräcklig vorden man. 2. Enkor och barn efter Coopv.-Sjömän. Sjukbetyg från Stockholms Sjömanshus.	Sjömanshus-Direction. Sjömanshusets Ombudsman.	Understöd med Pension eller gratial från 4 till 33 R:dr 16 sk. B:co årligen. Sjukhuset rymmer 6, högst 8 män, Medicamenter, Läkarevård och Vackopenning bestås utomhus.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
10. Pensioner från Kongl. Stats-Contoret.	Behöfvande af gratificationer, nådegåfvor och pensioner.	H. M. Konungen i nådeväg: Stats-Contoret i anslagsväg. (?)	Efter omständigheterna från 12 till 400 R:dr B:co årligen.
11. Gåfvor från Rikets Ständers Bank.	Fattigdom.	Bank-Styrelsen.	Från 2 till 10 R:dr B:co.
12. Underhåll från Wadstena Krigsmanshus-Inrättning.	Behöfvande, afskedade Krigsmän af Landt-Arméen.	Kongl. Majts och Rikets Krigs-Collegium.	Pensioner, gratialer, tillfällige gåfvor.
13. Guthermutiska, Humbliska och Platinska Testamentemedlen.	Mindre arbetsföre eller till arbetet oförmögne qvinnor.	Kongl. öfre Borg-Rätten.	Större pensioner och understöd (ända till 50 R:dr B:co om året). (?)
14. Kongl. Hof-Statens Gratial-Cassa.	Behöfvande enkor efter Betjening vid Kongl. och Furstliga Hof-Saterne och tillhörande Hof-Församl.	Kongl. Hof-Statens Gratial-Cassa-Direction.	Pensioner för månad från 2 till 4 R:dr B:co.
15. Konungens Hospital, grundlagt 1798.	Fattige, afskedade Soldater, till största delen inom Stockholms Garnison.	Direction öfver Konungens Hospital.	Pensioner och understöd.
16. Konungens Militair-Hospital med Fileenska Donationen och af H. M. Konungen nådigst tillagde medel.	Förtjente och behöfvande Militärer, deras hustrur och barn.	Directionen.	Årlige eller tillfällige underhåll enligt Kongl. Majts nådiga pröfning.
17. Drottningens Hospital vid Svea Lif-Gardets Församling, jemte andre dithörande Cassor för välgörande ändamål.	Gamla, behöfvande, afskedade Gardister vid Regimentet och deras enkor.	Direction öfver Drottningens Hospital.	Pensioner från 12 till 30 R:dr B:co åt vid pass 60 män och 20 qvinnor.
18. H. K. H. Prins Oscars Hospitals - Inrättning vid Lif-Gardets till Häst Församling.	Fattige, afskedade Krigsmän, deras hustrur och barn.	Direction vid H. K. H. Prins Oscars Hospitals-Inrättning.	Pensioner från 12 till 32 R:dr B:co åt vid pass 60 personer.
19. H. K. H. Kron-Prinsessan Josephinas Pensions-Inrättning vid 2:dra Lif-Gardets Församling.	Behöfvande, afskedade Corporaler, Spel, Gardister, deras enkor och barn samt Under-Officerare.	Direction vid H. K. H. Kron-Prinsessans Pensions-Inrättning.	Understöd och skolundervisning.
20. Fonder stående under Ridarhus-Directionen.	Fattige i hufvudstaden (adlige personer?)	Ridarhus-Direction.	Från 11 till 61 R:dr B:co årligen.
21. Fileens, Jonas, och Pauls för Civile Embetsmän.	Civile Embets- och Tjenstemän, deras enkor och barn.	Direction öfver Civil-Statens Pensions-Inrättning.	Pension.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sükes hos.	Fördel o. s. v.
22. Svaanska Fonden.	Enkor, företrädesvis de, som sjelfve eller genom männenne äro beslägtade med Stiftarinnan A. M. Svaan född Volhamer. Efter enkorne, deras omyn- dige barn och oförsörjde döttrar.	Direction öfver Allmän- na Enke- och Pupill-Cas- san.	Pension till högst 66 R:dr 32 sk. B:co om året.
23. Bomanska Fonden.	Släktskap med Grossh. F. O. Boman; vanföre, van- vetige och sjuke barn.	Dito.	Pension.
24. Grisbackska Fonden.	Enkor eller fader- och moderlöse barn, helst af Stiftarinnans (Tygmästa- ren Mannerheims Enka, S. M. Grisbacks) och hennes förfäders stånd.	Dito.	Pension å 33 R:dr 16 sk. Banco årligen.
25. Thernbergska Fonden.	Enkor, särdeles med knap- pa pensioner och flera små barn.	Dito.	Pension.
26. Renströmska Pensions- Fonden.	Enkor eller döttrar af Civile Embets- och Tjenste- män inom Clara Församl.	Stockholms Stads Consi- storium.	50 R:dr B:co årligen för 8 Pensionairer.
27. Bergstenska Fonden.	Enkor och oförsörjde döttrar efter Comminstrar, Adjuncter, Rectorer och Colleger, 2 rum, för Stock- holm.	Dito.	Pension af omkring 47 R:dr B:co.
28. Jungblads, Doctor, Pensions-Fond.	Tvenne fattige och dyg- dige Prestenkor i hufvud- staden.	Dito.	Pension af 38 R:dr B:co.
29. Godu's, Catharina, Segelmakare-Enka, Testa- mente.	Enkor efter Embetsmän inom Stockholms Magistrat och Civile Tjenstemän, som af Öfver-Ståthållaren till- sättas.	Stockholms Stads Borg- mästare.	Pensioner eller tillfälligt understöd.
30. Wadströms, Ulrica, Jungfru, Pensions-Fond.	60 år gamla, i torftighet stadda Jungfrur, 5 af Ci- vil- och 5 af Borgare- Ståndet.	Stockholms Stads Justi- tia-Collegium och Förmyn- dare-Kammarn.	Pension till ungefärligen 27 R:dr B:co.
31. Sebaldts, Enkefru, Pensions-Fond.	Fattige barn, ett rum.	Dito.	Pension 13 R:dr 32 sk. B:co.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sükes hos.	Fördel o. s. v.
32. Winboms, Christina, Domprostinna, Testamentsanslag.	Enkor och ogifta fruntimmer inom släkten, eller ofrälse Ståndspersoner, ett rum.	Stockholms Stads Justitie-Collegium och Förmyndare-Kammarn.	Pension 100 R:dr B:co.
33. Hedströms, Carl, Fabrikör, Testamente.	Behöfvande, ogifta fruntimmer. (?)	Dito.	Pension.
34. Hochschils, Johan Henric, Lagman, Pensions-Fond.	30 år gamla, ogifta fruntimmer, hvilkas fader tillhört Stockholms Magistrat på litterata Classen, 2:ne rum.	Dito.	Pension 150 R:dr B:co. (?)
35. Ahlströmska Fonden, af Coopvärdie-Skepparen Ahlström, 1790.	Torftige fruntimmer, 12 rum.	Handels-Collegium.	Årlig pension 25 R:dr B:co.
36. Ahllöfska Pensions-Fonden, af Assessor Olof Ahllöf, 1740.	Älderstigna, bräckliga, torftiga, värfkfulla, sängliggande personer i Stockholm, 12 rum.	Stockholms Stads Politie-samt Embets- och Bygg-Collegium.	Pension af omkring 11 R:dr B:co.
37. Förra Brandvaks-Compagniets Pensions- och Begravnings-Cassa.	Förra Brandvaks-Compagniets Befäl och gemenskap.	Brandvaks-Cassæ-Administration.	Pension (12 R:dr B:co) och Begravningshjelp (10 R:dr B:co).
38. Asplundska Pensions-Fonden.	Behöfvande Borgare, Borgares enkor och barn.	Stockholms Borgerskaps-Bemedlings-Commission.	Pensioner utaf årsräntan på 80,000 R:dr B:co.
39. Törnömska Pensions-Fonden.	Dito.	Dito.	Pensioner af årsräntan på 75,516 R:dr 32 sk. B:co.
40. Flobergiska Pensions-Fonden.	Dito.	Dito.	Pensioner af årsräntan på 2,000 R:dr B:co.
41. Okänd Gifvare, som donerat Pensions-Fond.	Dito.	Dito.	Pensioner af räntan på 1,000 R:dr B:co.
42. Bemedlings-Commissionens Ränthebesparingar.	Dito.	Dito.	Pensioner år 1837 för 104 personer, hvartil 2,104 R:dr B:co utgingo.
43. Nyströmska Testaments-Fonden.	Fattiga Fångar.	Dito.	Understöd af räntan på 25,000 R:dr B:co.
44. Bergs, Johanna, Juliana, Jungfru, Testamente.	Behöfvande Borgares döttrar.	Direction öfver Stockholms Borgerskaps Enkhus.	Pension å 100 R:dr B:co.
45. Paulis, Nicolas, Grosshandlare, Testamente.		Dito.	Pensioner utdelas årligen med 566 R:dr B:co.
46. Levents, A., Guldslagare, Testamente.		Dito.	Pension af vid pass 50 R:dr B:co.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
47. Öhmans, Hedvig, Enka, donation.		Direction öfver Stockholms Borgerskaps Eukhus.	Pension från 14 till 22 R:dr B:co.
48. Zetterstens Pehrson, Eric, Kryddkramhandlare.	Behöfvande Borgare-enkor eller ogifta Borgaredöttrar (9 rum).	Dito.	Pension af 50 R:dr B:co.
49. Fagerbergs, Jacob, Sadelmakare - Alderman, Testamente.	Gudfruktiga, sedesamma och obemedlade Borgersmän, deras hustrur, enkor och oförsörlda barn i Stockholm, omkring 100 rum.	Fagerbergiska Inrättningen.	Pensioner, understöd.
50. Grosshandels-Societetens Pensions-Fond.	Behöfvande medlemmar af Grosshandels-Societeten, deras hustrur, enkor och oförsörlda barn.	Grosshandels-Societetens Deputerade.	Pensioner och understöd.
51. Hagboms, Christina Ulrica, Jungfru, Fond.	Allidne Skepps-Clarerars oförsörlda döttrar eller enkor, och om sådana ej äro i behof, Grosshandlare-enkor och döttrar; 6 rum.	Dito.	Pension 100 R:dr B:co.
52. Kryddkramhandels-Societetens 2:ne Cassor.	Behöfvande medlemmar af Societeten, deras enkor och barn.	Kryddkramhandels-Societetens Deputerade.	Pensioner och understöd.
53. Nordbergiska Cassan, 6,250 R:dr B:co.	Behöfvande Sjömän, deras hustrur, enkor och oförsörlda barn.	Coopværdie-Societetens Deputerade.	Pensioner, understöd.
54. Westerlundiska Cassan, 1,000 R:dr B:co.		Dito.	Dito.
55. Kasdorffiska Cassan, 1,000 R:dr B:co.		Dito.	Dito.
56. Tillmanska Cassan, 1,000 R:dr B:co.		Dito.	Dito.
57. Lindgrenska Cassan, 2,400 R:dr B:co.		Dito.	Dito.
58. Coopværdie-Skeppare-Societetens medel.		Dito.	Dito.
59. Nödhjelps-Cassan i Stockholm.	Pauvres honteux.	Nödhjelps-Cassæ-Directionen.	Pensioner.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
60. Törnebooms, Eric, Assessor, Fond.	Behöfvande enkor och barn efter affidne ofrulse, Civile Tjenstemän vid Stockholms Stads Juridiska Verk, eller Fabriksidkare, som varit Borgare i Stockholm.	Nödhjelps-Cassé-Direction.	Pension.
61. De Nödlidandes Vänners Fond.	Nödlidande, isynnerhet pauvres honteux i hufvudstaden.	Direction uti Sällskapet De Nödlidandes Vänner.	Understöd, hyreshjelp, bidrag till ved o. s. v.
62. Vålgörande Fruntimmers-Sällskapet.	Behof.	Vålgörande Fruntimmers-Sällskapet.	Understöd.
63. Kniperska Pensions-Inrättningen.	Fattiga, ogifta, åldriga och sjukliga kvinnor, helst af Borgerligt Stånd.	Direction öfver Kniperska Inrättningen för ogifta fruntimmer.	Årlig pension af 33 R:dr 16 sk. B.co.
64. Pauliska Donations-Fonden.	Enkor efter Grosshandlare, Kryddkramhandlare och öfrige Borgare i Stockholm, eller efter Prester inom och utom Stockholm. Fader- och moderlösa flickor i hufvudstaden.	Direction öfver Norra Frivilliga Arbetshuset.	Pensioner, försörkning, barnavård, sjukvård.
65. Drakes donerade Fond, 18,375 R:dr B.co.	För gudsfruktan kände personer, till 100 (andre påstå att platser finnas blott för 40 gudfruktiga kvinnor).	Hos Förvaltarne af Drakeska Fonden.	Okänt.
66. Sällskapet de Fattigas Vänner.	Fattiga enkor med deras oförsörlda barn, samt andre nödställda likar.	Direction för Sällskapet De Fattigas Vänner.	Understöd.
67. Schaumkelska Testamentet.	Nödställda, afsigkomne Läkare, deras hustrur och barn.	Svenska Läkare-Sällskapet.	Understöd efter omständigheterna.
68. Apothekare-Societets Fattig-Cassa.	I armod stadda Apothekare, Pharmaceuter, deras enkor och barn till 16 års ålder.	Apothekare-Societets Direction.	Understöd efter omständigheterna.
69. Barnmorske Fattig-Cassan.	Behöfvande, gamle, orkeslöse, sjuke Barnmorskor i Stockholm.	Kongl. Maj:ts Sundhets-Collegium.	Understöd efter omständigheterna, begravningshjälp.
70. Sällskapet för troget och dygdigt Tjenstefolks belönande.	Trogne och dygdige Tjenare.	Sällskapet för troget och dygdigt Tjenstefolks belönande.	Uppmuntran, belöning eller understöd.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
71. H. K. H. Kronprinsen Oscars Pensions-Inrättning för hufvudstadens Fabriksarbetare vid Väfverierna.	Tjent å samma Fabrik i 20 år, qvinna från sitt 18:de, man från sitt 20:de. Sjuklighet, ett godt uppförande, afgöra företrädet. 10 rum.	Fabriks-Societetens Deputerade.	Pension å 25 R:dr Bico årligen.
72. F. d. Riddarholms Församlingsensköldta Pensions-Cassa.	Pauvres Honteux, 7 rum.	Pastor i S:t Nicolai Församling.	Pension årligen från 6 till 14 R:dr Bico.
73. Clara Kyrkas Donations-medel.			Understöd årligen från 16 till 53 R:dr 16 sk. Bico
74. Godu's, Catharina, Segelmakare-Enka, Testamente för Cathar. Församlings Behöfvande.	Inom Catharinæ Församling boende: 1 Officers-enka, 1 Civil Embetsmans enka, 1 Prest-enka, 1 Köpmans-enka, † 1 Handverkare-enka, 1 Coopvärdie-Skeppare-enka, * 2 gamla Jungfrur, 2 gamla Segelmakare-arbeterskor, 2 gamla Pigor **. På i Testamentet namngifne Släkttingar göres i synnerhet afseende, hvarhelst de bo.	Catharinæ Församlings Kyrko-Råd.	† Årlig Pension 33 R:dr 16 sk. Bico hvardera. * Hvardera 27 R:dr 37 sk. 4 rist. Bico. ** Hvardera 8 R:dr 16 sk. äfven blott 6 R:dr 32 sk. Bico.
75. Spångbergs, C. F., Fabrikör, Testamente.	Fader- och moderlöse barn i Catharinæ Fattig-Skola.	Catharinæ Kyrko-Råd.	Kläder.
76. Stråhles, Helena Margaretha, Enkefru, Testamentariska Disposition.	Civile Embetsmäns fattige, orkeslöse, sjuklige, öfver 60 år gamle enkör, helst födde i Stora Kopparbergs Län, särdeles om släktkap, bevisas. 2 rum för Catharina, 2 för Clara † samt 2 för S:t Nicolai Församlingsboer. *	Catharinæ Församlings Fattig-Direction. † Clara Församlings Fattighus-Direction. * Sabbatsbergs Fattig-Direction.	Pensioner, 2 rum 50 R:dr Bico hvardera.
77. Testaments-medel till belopp af 8,855 R:dr 26 sk. 8 rist Bico capital (år 1837).		Jacobs Församlings Kyrko-Råd.	Pensioner och understöd från 10 till 23 R:dr Bico.
78. Testaments-medel till belopp af 2,874 R:dr 7 sk. 9 rist. Bico (år 1837).	Behöfvande män och män-dre arbetsföre qvinnor.	Dito.	Pension.
79. Noréns, Canzli-Rådet, Pensions-Fond.	Enkor och döttrar af Civile-, Militaire- eller Borgare-Stånd, 112 rum.	Dito.	Från 8 till 200 R:dr Bico.

Aanstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
80. Fond, bildad af sam- manskott, 10,130 R:dr 23 sk. 2 rist B:co.	Värnlöse barn inom Ja- cobs och Johannis Försam- ling.	Jacobs och Johannis För- amlings Direction.	Hjelp och understöd.
81. Ostens, von der, Ma- ria C., Enkefru, Testa- mente.	Tvenne nödlidande en- kor eller döttrar inom Fa- briks-Societeten.	Direction öfver hufvud- stadens samtliga Fabriks- och Manufactur-Societe- ters Fattig-Cassa.	Pension, 100 R:dr B:co ärligen.
82. En affiden Ledamots af Neptuni-Orden Förord- nande.	Tvenne faderlöse barn ef- ter Sjömän, företrädesvis de, hvilkas fäder stupat för fiendens svärd eller till- satt lifvet vid sjöskador.	Neptuni-Ordens Fattig- Comité.	
83. Sällskapet för Arbet- samhetens Uppmuntran, stiftadt af H. K. H. Kron- prinsessan Josephina, som är dess höga Ledarinna.	Fattiga qvinnor.	Sällskapet i dess hyrda Local 2:ne dagar i veckan, från början af November till slutet af Maj.	Förtjenster af tjenligt arbete, spånad, stickning, o. s. v. Utan borgen för hvad som emottages.
84. Södra Frivilliga Ar- betshuset.	Fattige Arbetare, som äro kunnige i spånad, väf- nad och stickning.	Direction öfver Södra Frivilliga Arbetshuset.	Arbetsförtjenst under hela året, mot borgen för hvad som emottages.
85. Norra Frivilliga Ar- betshuset.	Fattige Arbetare, som äro kunnige i spånad, stickning, häckling och väfnad.	Direction öfver Norra Frivilliga Arbetshuset.	Dito.
86. Sveders, M., Råd- man, Fattig-Fond.	Fattige Fabriks-arbeter- skor, 8 rum.	Hall-Rätten.	Understöd, 6 R:dr 24 sk. B:co ärligen.
87. Viktualiehandels-Soc- ietetens Fattig-Fond.	Societetens fattige med- lemmar, 52 rum.	Viktualiehandels-Socie- teten.	Understöd från 13 R:dr 16 sk. till 33 R:dr 16 sk. B:co.
88. Lärftskramhandels- Societetens Fattig-Fond.	Fattige enkor efter Lärft- skrambandlare, 6 rum.	Lärftskramhandels - Soc- ieteten.	Understöd.
89. Linkramhandels-Soc- ietetens Fattig-Fond.	Fattige enkor och barn efter Linkramhandlare, 4 rum.	Linkramhandels-Socie- teten.	Dito.
90. Tobakshandels-Socie- tetens Fattig-Fond.	Fattige medlemmar, de- ras enkor och barn.	Tobakshandels-Societe- ten.	Dito.
91. Vinskänks-Societetens Fattig-Fond.	Behöfvande af Societe- tens Ledamöter, 6 rum.	Vinskänks-Societeteten.	Dito.
92. Skomakare-Embets Fattig-Cassa.	Fattige enkor och barn efter Skomare, 11 rum.	Skomakare-Embetet.	Dito.

Anstaltens namn.	Vilkor för ansökning.	Sökes hos.	Fördel o. s. v.
93. Skräddare-Embete Enke- och Fattig-Cassa.	Fattige medlemmar af Embete och deras enkor.	Skräddare-Embete.	Understöd.
94. Siden- och Klädes- kramhandels-Societetus Fattig-Fond.	Fattige medlemmar af Embete, deras enkor och oförsörjde barn.	Siden- och Klädeskram- handels-Societetus Depu- terade.	Dito.
95. Neptuni-Ordens ut- delning hvarje halfår.	Behöfvande, orkeslöse Coopv.-Sjömän.	Ledamöterna af Neptu- ni-Orden.	Gåfvor i penningar.
96. Sällskapet Relliga Svenskar.		Styrelsen inom Sällska- pet.	Gåfvor.
97. Fabriks-Fattig-Cassan.	Fattige inom Societeten, och behöfvande Fabriks- arbetare.	Direction öfver Fabriks- Fattig-Cassan.	Understöd och utdelning årligen af minst 2,000 Rdr Bco.
98. Hildebrands, D., Com- Råd, Testamente.	Betjenter, fattige enkor och faderlösa barn i Stock- holm.	Stockholms Stads Politi- samt Embets- och Byggn- Collegium.	Understöd.
99. Boströms, Hedvig, En- kefru, Testamente.	Hederlige och ärbare en- kor.	Dito.	Dito.
100. Provis. Anst. för af- sked. Krigsmän.	Husville, afskedade Krigs- män.	Commendants-Embete.	Vård.
101. Katholska Försam- lingens Försörjnings-An- stalt.	Orkeslöse, behöfvande medlemmar af Församlin- gen.	Katholska Församlingen.	Understöd.
102. Communal-Nämnden i S:t Nicolai Församling.	Nödställde, lidande, me- dellöse personer.	I Districtet boende Le- damöter, som kallas Ord- ningsmän.	Hänvisning, jemte re- commendationer, arbets- förtjenst och stundom un- derstöd.
103. Communal-Nämnden i S:t Jacobi och Johannis Församling.	Dito.	Dito.	Hänvisning och recom- mendationer.
104. Civil-Statens Fattig- Fond.	Fattige enkor, Civile Em- bets- och Tjenstemän samt Betjente.	Direction öfver Civil- Statens Pensions-Inrätt- ning.	Understöd.
105. Haaks, vice President, Donation.	Dito.	Dito.	Dito.
106. Okänd gifvares Dona- tion, vexande medel.	Afser bildande af ett Fattighus, när flere Dona- tioner kunna tillkomma.		

Underrättelse för dem, som söka anvisning till understöd, jemte hänvisning till sida eller ordnings-nummer, der anstalten förekommer.

- Adlige, 20.
 Apothekare, 68.
 Arbetare, 84, 85.
 " Fabriks-, 6, 86, 71.
- Baru, 22, 23, 31, 66, 75, 80, 98.
 " Apothekares, 68.
 " Borgares, 38, 39, 40, 41, 42, 49, 50, 60, 79.
 " Civile Tjenstemäns, 1 b), 21, 60.
 " Fabrikörers, 60.
 " Fader- och moderlöse, 24, 64.
 " Grosshandlars, 50.
 " Klädeskramhandlars, 94.
 " Krigsmäns, 16, 18, 19.
 " Kryddkramhandlars, 52.
 " Läkars, 67.
 " Ofrälsemäns, 60.
 " Sjömäns, Coopv., 53, 58, 82.
 " Värnlöse, 80.
- Barmorskor, 69.
 Betjente, Kongl., 2 a).
 Betjenter, 98.
 Brandvaktsbefäl och manskap, 37.
 Bräcklige, 36.
- Corporaler, afsk., 19.
- Döttrar, 22, 27, 51, 81.
 " Adjuncters, 27.
 " Borgares, 2 a), 38, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 49, 79.
 " Civile Embetsmäns, 1 b), 21, 26 i Clara, 60, 79.
 " Collegers, 27.
 " Commministrars, 27.
 " Fabrikörers, 60, 81.
 " Grosshandlars, 51.
 " Krigsmäns, 16, 18.
 " Officerars, 2 a), 79.
 " Presters, 2 a), 27.
 " Rectorers, 27.
 " Skepps-Clarerars, 51.
- Embetsmän, Civile, 21, 29.
 Enkor, 25, 66, 98, 99.
 " Adjuncters, 22.
 " Apothekares, 68.
 " Bestälgade med Fru Godus, 74.
 " " " Mannerheim, 24.
 " " " Svan, 22.
 " " " Winbom, 32.
 " Borgares, 2 a), 5, 38, 39, 40, 41, 42, 48, 49, 50, 64, 79.
- Enkor, Civile Embetsmäns, 1 b), 21, 26 i Clara, 29, 60, 74, 76, 79.
 " Coopverdie-Skeppares, 74.
 " Fabrikanters, 60, 81.
 " Grosshandlars, 50, 51, 64.
 " Handverkars, 74.
 " Klädeskramhandlars, 94.
 " Kongl. Betjentes 2 a), 14.
 " Krigsmäns, 17, 18, 19.
 " Kryddkramhandlars, 52, 64.
 " Köpmäns, 74.
 " Linkramhandlars, 89.
 " Läkars, 67.
 " Lärftskramhandlars, 88.
 " Officerars, 2, 74, 79.
 " Ofrälse Ståndspersoners, 32, 60.
 " Presters, 2, 28, 64, 74.
 " Sidenkramhandlars, 94.
 " Skepps-Clarerars, 51.
- Fabrikanter, 97.
 Fabriksarbetare, 6, 71, 86, 97.
 Fattigbröd, 1 a).
 Fattighus, sid. 10.
 Fattigvård, sid. 10.
 Flickor, fader- och moderlösa, 64, 76.
 Fruntimmer, 23, 32, 33, 34, 35, 63.
 " af medelclassen 2 b).
 " hvilkas fäder tillhört Magistraten på Litterata sidan, 34.
- Fångar, 43.
 Församlingarne i Stockholm, sid. 10.
- Gardister, se Krigsmän.
 Gratificationssökande, 10.
 Grisbacks släktingar, 24.
 Grosshandlare, 50.
 Gudfruktige, 65.
 Gåfvor behöfvande, 11, 62, 96.
- Heilborns Soppkoknings-anstalt, sid. 10.
 Hustrur, Borgersmäns, 49.
 " Grosshandlars, 50.
 " Sjömäns, 53, 58.
- Jungfrur, 30, 74.
- Katholik, 101.
 Konungahusets gåfvor, sid. 10.
 Krigsmän, sid. 8, 12, 16, 18, 19, 100.
 Kryddkramhandlare, 52.

Linkramhandlare, 89.
Läkare, 67.
Lärtskramhandlare, 88.
Militairer, 16, 19, se Krigsmän.

Nådegåfvor behöfvande, 10.
Nödlidande, 61, 62, 66, 81, 102, 103.

Ogifta fruntimmer, 23, 34.

Pauvres Houteux, 20, 59, 61, 72.
Pharmacuter, 68.
Pigor, 74.

Qvinnor, 13, 63, 65, 71, 78, 83.
,, f. d. Tjenare hos Fersenska Familjen, 7.

Rectorer, 27.

Segelmakare-arbeterskor, 74.
Sidenkramhandlare, 94.
Sjuklingar, 36.
Sjömän, Coopværdie, 53—58, 95.

Skomakare, 92.
Skräddare, 93.
Slägt-Pensioner, 22, 23, 24, 32.
Spel, Regements afsk., 19.
Ståndspersoner, ofrälse, 32.
Sängliggande, 36.

Timmermän, 8.
Tjenare, 70.
Tobakshandels-Societetens fattige, 90.

Understödssökande, 62, i Clara 73, i Jacob 79, 96.
Under-Officerare, 19.

Vanföre, 23.
Vauvetige, 23.
Vinskänks-Societetens fattige, 91.
Värnlöse, 1 a), 80.

Ynglingar, se barn.

Ålderstigne, 36, 63, 74, 76.

Utom hvad ofvan omförmäldt är, lemnas årligen utaf enskildte gifvare betydliga summor till understöd för härvarande fattige. Från detta håll har Communal-Nämnden i S:t Nicolai Församling insamlat under mindre än ett år, en summa af 1,400 R:dr Bco, att användas för de mäst trängande behof bland Storkyrko-Församlingens nödstälde innevånare.

Dessutom bidraga flere här icke uppräknade Ordens-Sällskaper, Associationer, Societeter, Embeten och Gesäll-Sällskaper till de fattigas understöd, samt besörja ofta om sina behöfvande medlemmars underhåll och sjukvård.

Öfrige Pensions-Inrättningar i hufvudstaden, till hvilka understödsrättighet dels beredes genom årlige afgifter, dels bero på särskildte föreskrifter och bestämmelser, såsom Allmänna Enke- och Pupill-Cassan, Arméens och Civil-Statens Pensions-Cassor, ända till Kalk-, Krit- och Stenkolsmätarens Cassa för begrafningshjelp, äro här förbigångne, såsom icke egentligen sammanhängande med fattigvården.

III. Uppfostrings-Anstalter.

A. *För fattige eller mindre bemedlade barn.* Dock omfatta någre här förekommande Stiftelser jemväl andra ändamål än blott de fattiges hjelp.

a) S:t Nicolai Församlings.

1. *Handtverks-Skola* för Gesäller och Lärningar, öppen mellan kl. 4—7 Söndagseftermiddagar. Undervisning meddelas i modersmålet, skrifva, räkna m. m.
2. *Fattig-Skola* för 24 gossar, som jemte undervisning erhålla 32 sk. Bco i månaden, samt för 100 flickor, som undervisas i att läsa och sy samt erhålla kläder, linne, skor och strumpor.

3. *Kraftiska Skolan* för fattige Borgares och andre obemedlade personers barn.
4. Se 30. 5, se 31, ¶ 43, 46, 55, 59, 64, 68.
6. *Skolundervisning för ett mindre antal barn*, bekostad af Communal-Nämnden uti en privat Skola.
- b) S:t Claræ Församlings.
7. *Handverks-Skola* med vid pass 31 lärjungar.
8. *Skola för fattige flickor* med 2:ne afdelningar, nemligen: en läseafdelning med vid pass 130 flickor, samt en för handarbeten, såsom sömnad, stickning och spånad.
9. Se 30, ¶ 42, 47, 48, 49, 56, 60.
- c) Jacobi och Johannis Församlings.
10. *Handverks-Skola* förenad med Redliga Förbundets Borgare-Skola, med 2 timmars undervisning hvarje Söndag och Onsdag, för omkring 35 lärjungar.
11. *Fri- och Fattig-Skola* för gossar och flickor, med särskild läromästare för handverk, och omkring 197 barn.
12. Se 30. 13 se 31, ¶ 36, 50, 54, 62.
- d) Mariæ Magdalena.
14. *Handverks-Skola* för omkring 30 lärjungar.
15. *Fria Lärro- och Arbets-Inrättningen* eller *Philipsénska Skolan* med vid pass 100 gossar och 90 flickor, under ledning af en särskild Direction.
16. Se 30. 17 se 31, ¶ 37, 38, 39, d). 61.
- e) Catharinæ Församlings.
18. *Handverks-Skola* med omkring 40 lärjungar.
19. *Skola för fattiga flickor* för undervisning i nödiga läroämnen och handaslöjder, åt 160 barn.
20. Se 30. 21 se 31, ¶ 39, e). 44. 63, 70.
- f) Ulricæ Eleonora Församlings.
22. *Fattig-Skola* för flickor till ett antal af 48.
23. Se 30, ¶ 51, 65.
- g) Hedvig Eleonora Församlings.
24. *Fattig-Skola* för gossar och flickor till ett antal af 150 i ena afdelningen, samt 50 äldre flickor i den andra, uti hvilken äfven undervisning lemnas i handaslöjder.
25. *Handverks-Skola* för ett obestämdt antal lärjungar.
26. *Kongl. Djurgårdens Skola* med 116 lärjungar af båda könen, eger genom enskild frikostighet eget hus, som äfven begagnas till kyrka vid Gudstjensts hållande.
27. Se 30. 28 se 31, ¶ 32, 33, 34, 35, 52, 53, 57, 66.
- h) Adolph Fredrics Församlings.
29. *Fattig-Skola* för flickor till ett antal af vid pass 100, dessutom har församlingen skaffat sig plats för ett färre antal barn i Stora Barnhus-Skolan.
30. *Catechet-Skola*. Så väl denna Församling, som förbemäldte 7 Territorial-Församlingar, hafva hvar sin Catechet-Skola. Dessa Skolor, hvilka under hänvisning hit blifvit antyde genom numrorne 4, 9, 12, 16, 20, 23, 27, äro stiftade af *Samfundet Pro*

Fide & Christianismo, som tillsätter och aflönar lärare. Undervisningen meddelas gossar och flickor uti innan- och utanläsning samt christendom. Barneus antal är från 30 till 90 i hvarje Skola. ¶ 41, 67, 69.

31. De uti somliga Församlingar befintliga *Småbarns-Skolorne*, å hvilka afseende blifvit fästadt under numrorna 5, 13, 17, 21, 28, med hänvisning hit, åsyfta att under en öm och värdad tillsyn jemte en för det yngre barnasinnets angenäm och lämplig sysselsättning och undervisning implanta gudsfruktan, sedlighet, arbetslust, rediga begrepp och kärlek till ordning. Desse skolor bero af ett välgörande Sällskap med en Direction inom detsamma, samt befrämjas af enskildt välgörenhet och understöd från Thronen och Konungahuset.
32. *Kongl. Svea Lif-Gardets Församlings-Skola g)* meddelar undervisning åt 50 gossar.
33. *Kongl. Lif-Gardets till Häst Församlings-Skola g)* har 44 barn af båda könen.
34. *Kongl. Andra Lif-Gardets Församlings-Skola g)* med 34 barn.
35. *Kongl. Svea Artilleri-Regementets Skola g)* med 20 barn.
36. *Kongl. Skeppsholms Församlings-Skola c)* med en högre afdelning för 30 Skeppsgossar, och en lägre för omkring 36. En Flick-Skola är inrättad för 18 barn. I sistberörde 5 Skolor begagnas vaxel-undervisning, och barnen erhålla understöd.
37. *Vaxel-undervisningens Normal-Skola d)* är en allmän bildnings-anstalt, som åt barn af båda könen kostnadsfritt meddelar undervisning i de till Barn-Skolor hörande läroämnena, nyttiga handslöjder och gymnastik.
38. *Murbecks Inrättning* för fattiga flickors undervisning *d)* och uppfostran, vårdar vanligen på året 25 fattige fader- och moderlöse barn.
39. *H. K. H. Prins Carls Uppfostrings-Anstalt* har en afdelning i mera utvidgad skick för fattige vanvårdade barn *d)*, samt en inskränktere för vilseförde och bestraffade *e)*.
40. *Sällskapet för Uppmuntran af öm och sedlig Modersvård*, under H. K. H. Kronprinsessans beskydd, har till föremål att understödja sådana, med tvenne eller flere barn uti fattigdom stadda mödrar, gifta eller enkor, hvilka gjort sig kände för öm och sedlig vård om barnen samt för ordentlighet och snygghet, jemte en för gudsfruktan och dygd efterdömlig uppfostran.
41. *Allmänna Barnhusets Skola, h)* som hufvudsakligen afser Inrättningens barn.
42. *Frimurare-Barnhusets Skola, b)* för Inrättningens barn.
43. *Stockholms Stads Navigations-Skola (a)* afser att lemna undervisning åt gossar, hvilka egna sig åt Sjötjensten.
44. *Sjömanna-Sällskapets Skola (e)* åsyftar samma ändamål.
45. *Ludvig de Geers Uppfostrings-Anstalt* för fattige Sjömans söner, hvares Direction väljes af Sjömanna-Sällskapet, ännu ej organiserad.
46. *Tyska National-Lyceum (a)* under inseeende af Pastor och Kyrkans föreståndare, lemnar undervisning åt omkring 100 gossar och 16 flickor.
47. *Gymnastiska Central-Institutet (b)* som i anseende till dess privata verksamhet borde räknas till Sjukvårds-Anstalterne, är genom förbindelser till Staten en Uppfostrings-Anstalt, och lemnar undervisning årligen åt 50 gossar och 10 flickor.
48. *Kongl. Technologiska Institutet (b)* som genom undervisning på Söcknedagarne, åsyftar att dana vetenskapligt bildade ämnen för de fleste i medborgerliga samhällen vigtiga industrigrenar, meddelar äfven undervisning åt Gesäller och Läringar af Handt-

verkerierne på Söndagar och andre för dem ledige timmar uti machin- och ornamentsritning, samt under 2:ne terminer i practisk chemie, såsom förberedande till färgkonsten.

B. Öfrige Läroverk i Hufvudstaden.

49. *Nya Elementar-Skolan* (b) hvars ändamål är att meddela undervisning efter ämnesläsnings- och vaxelundervisnings-metoden.
50. *Småbarns-Skola* för betalande barn (c).
51. *Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet* som afser Läkares bildning (f),
52. *Skogs-Institutet* på Kongl. Djurgården (g), att dana Skogsförvaltare,
53. *Veterinär-Inrättningen* (g), att bilda Djurläkare och Hofslagare. De öfriga Läroanstalter torde endast böra till namnet anföras.
54. *Kongl. Theaterns Elev-Skola* (c).
55. *Kongl. Musicaliska Academien* (a).
56. *Kongl. Academien för de fria konsterne* (b).
57. *Institutet för Blinda och Döfstumma* beläget vid Manilla, förut anfördt bland Sjukvårds-anstalterne (g).
58. *Militärbildnings-anstalterne Kongl. Krigs-Academien vid Carlberg och Mariebergs Läroverk.*
59. *Stockholms Kongl. Gymnasium* (a).
60. *Claræ högre Lärdoms-Skola* (b),
61. *Mariæ högre Lärdoms-Skola* (d).
62. *Jacobi högre Apologist-Skola* (c).
63. *Catharinæ högre Apologist-Skola* (e).
64. *Stadens lägre Apologist-Skola* (a).
65. *Ulricæ Eleonoræ lägre Apologist-Skola* (f).
66. *Hedvig Eleonoræ lägre Apologist-Skola* (g).
67. *Adolph Fredrics lägre Apologist-Skola* (h).
68. *Stadens allmänna Barn-Skola* (a).
69. *Norra allmänna Barn-Skolan* (h).
70. *Södra allmänna Barn-Skolan* (c). Vaxelundervisnings-metoden användes uteslutand i de 3:ne sednare.

De fleste under *B* förekommande Läroverk ega donationer och testamenterade kapital till utdelande af stipendier, prenier och uppköp af böcker för fattige barn, som visat förfärd i kunskap, dygd och goda seder.

Åtskillige Bibel-Sällskaper bidraga äfven till bildningens främjande bland hufvudstadens fattige.

För de 3:ne ämnet rörande angelägenheter må följande, uti R:dr B:co beräknade uppgifter, anföras:

Fattigvård och Vålgörenhets-Anstalter.

	Tillgång.	Årlig Inkomst.	Årlig Utgift.
Stockholms Stads Allmänna Fattig-Cassa	31,680	31,680	28,122
Territorial-Församlingarnes Fattigvårds-Styrelse	505,262	80,833	73,400
Icke Territ. Församl. Fattigvård	112,596	6,814	4,464
Stockholms Stads Allmänna Barnhus	606,478	105,930	108,546
Frimurare-Barnhuset	200,916	17,590	17,565
Sällskapets Pro Patria Barn- och Barnbördshus	30,694	1,647	1,922
Danviks Hospital och Eukhus	438,006	31,712	33,263
Drottninghuset med Kniggeska fonden	86,169	7,502	7,764
Invalid-lurättningen vid Ulriksdal	26,000	16,500	16,500
Gubbbuset	129,240	7,583	5,671
Enkhuset	188,339	10,514	10,514
Fabriks-Fattighuset	94,626	9,017	7,884
Socpiska Fattighuset	8,285	423	428
Timmermans-Ordens Hospital	1,710	1,710	1,710
Stockholms Sjömanshus och Sjukhus	111,592	9,182	8,832
Pensioner från Stats-Contoret	11,728	11,728	11,728
Utdelning från Rikets Ständers Bank	1,705	1,705	1,705
Pensioner från Wadstena Krigsmanshus	585	585	585
Fonder under Öfre Borg-Rätten	15,181	720	410
Hof-Statens Gratia-Cassa	24,939	2,032	1,500
Konungens Hospital	113,772	6,826	3,500
Konungens Militär-Hospital och Filéens Donation	78,700	4,722	4,722
Drottningens Hospital med Svea Lifgardes Fonder	18,163	660	660
Prius OSCARS Hospital vid Lifgardet till Häst	16,637	1,123	1,123
Prinsessan JOSEPHINAS Pensions-lurättning vid 2:dra Gardet	24,017	1,322	1,322
Fonder under Ridarhus-Direction	10,666	652	652
Filéens, Jonas, och Pauls fond	65,835	1,800	1,800
Pens. för fattige und. Allmänna Enke- och Pupill-Cassa	31,314	534	534
Fonder under Stockholms Stads Consistorium	11,617	608	608
Goduska Testamentet under Stadens Borgmästare	6,111	272	272
Fonder under Justitie-Collegium och Förmyndare-Kammaren	15,488	793	759
Ahlströmska Fonden under Handels-Collegium	11,125	1,297	1,169
Fonder under Politie- samt Embets- och Byggnads-Collegium	2,888	172	172

	Tillgång.	Inkomst.	Utgift.
Begravnings-Cassa under Brandvaks-Cassæ-Administration	2,572	125	22
Fonder under Bemedlings-Commissionen	182,316	10,187	11,886
Fonder under Borgerskapets Enkhus-Direction	51,776	2,888	2,888
Fagerbergs testamente	72,901	5,390	4,298
Fonder under Grosshandels-Societeten	79,466	4,828	4,312
Cassor under Kryddkramhandels-Societeten	63,338	4,279	2,978
Cassor under Coopv. Skeppare Societeten	23,273	1,066	831
Nödhjelps-Cassan med Törnbohms fond	192,818	10,109	9,722
Nödlidandes Vänner	58,000	3,480	2,937
Välgörande Fruntimmers-Sällskapet	1,500	1,500	1,500
Kniperska Pensions-Inrättningen	52,427	2,987	2,891
Pauliska Donation	108,678	5,906	4,928
Drakeska Fonden	18,375	1,138	1,138
Fattiges Vänner	1,000	200	200
Schaumkelska Testamentet	2,500	100	100
Apothekare-Societetens Fattig-Cassa	2,000	100	100
Barnmorske Fattig-Cassa	1,150	57	57
Sällskapet för troget &c. Tjenstefolk			
Prins OSCARS Pensions-Inrättning för Fabriks-väfverierna	250	250	250
F. d. Riddarholms Församlings Pensions-Cassa	1,678	90	90
Clara Kyrkas Donation	470	470	470
Godus Testamente under Catharina Kyrkoråd	5,555	223	223
Spångbergs Testamente	1,381	82	82
Fru Stråbles Testamente	8,000	400	400
Testamente under Jacobi Församlings Kyrkoråd	8,855	496	496
Fonder under Jacobi och Johannis Fattig-Direction	41,682	2,234	2,248
Fru von der Ostens Testamente	3,000	300	300
Afliden Neptuni-Ordens Ledamots Testamente			
Sällskapet för arbetslitens uppmuntran	750	750	750
Södra frivilliga Arbetshuset	30,150	1,720	2,883
Norra frivilliga Arbetshuset	39,608	6,450	6,098
Rådman M. Sweders Fond under Hallrätten	1,000	52	52
Victualiehandels-Societetens Fond för fattige medlemmar	3,000	1,800	1,800
Lärftskramhandels-Societetens Fond	6,000	300	300
Linkramhandels-Societetens Fond	3,551	177	177
Tobakshandels-Societetens Cassa	1,500	75	50
Vinskänks-Societetens Cassa	2,000	100	100
Skomakare-Embets Fattig-Cassa	3,133	136	136

	Tillgång.	Inkomst.	Utgift.
Skräddare-Embetets Enke- och Fattig-Cassa	2,750	137	137
Klädes- och Sidenkramhandels-Societetens Fattig-Cassa	2,000	100	100
Neptuni-Ordens utdelning till Sjömän	800	800	800
Sällskapet Redlige Svenskar			
Fabriks-Fattig-Cassan	2,000	2,000	2,000
Provisoriska Anstalten för afskedade Krigsmän, har medel från Konungens Hospital och Ladugårdslands-församlingen			
Katholska Församlingens försörjnings-anstalter	2,639	2,639	2,597
Communal-Nämnden i St Nicolai Församling	1,400	1,400	400
Communal-Nämnden i Jacobi och Johannis Församling			
Vissa under Civil-Statens Pensions-Inrättning varande Fonder för fattige	43,715	819	819
(a) Summa	4,163,021	454,528	434,352

Sjukvårds-Anstaller.

	Tillgång.	Inkomst.	Utgift.
Danviks Dårhus	196,586	14,132	15,820
Kurhus-afgiften	4,969	4,969	4,969
Lazarett-skillingen	6,586	6,586	146
Provisoriska Sjukhuset	9,264	9,264	5,101
Kongl. Lazarettet	277,956	40,900	40,900
Allmänna Garnizons-Sjukhuset	40,995	40,995	40,995
Allmänna Barubördshuset	101,666	6,172	6,478
Strandbergska Läkare-Inrättningen	80,196	4,109	2,613
Allmänna Institutet för blinda och döfstumma	65,000	7,833	7,833
Orthopediska Institutet	3,358	3,358	3,358
Bruhnska Electricitets-anstalten	766	38	38
Sabbatsbergs brunns Lazarett	10,527	583	409
Norrmalms Helsobrunn: egendomsvärdet	4,000		
Djurgårds Helsobrunn	1,783	107	107
(b) Summa	803,652	139,046	128,767

Skolundervisningen för Hufvudstadens fattige barn.

	Tillgång.	Inkomst.	Utgift.
Territorial- och Garnisons-Församlingarne	542,156	29,660	12,988
Vexel-Undervisnings Normal-Skola	27,350	4,401	3,155
Gymnastiska Central-Institutet	2,000	2,000	2,000
Tyska National-Lyceum	1,150	1,150	1,150
Marbecks Flickuppfostnings-Anstalt	83,398	3,163	3,163
Prins Casar Uppfostnings-Anstalt	93,979	20,839	9,858
Sällskapet för öm och sedlig Modersvård	37,064	2,895	2,357
Stockholms Navigations-Skola	300	300	300
Sjömannas-Sällskapets Skola	16,000	500	500
Geers, de L., Uppfostnings-anstalt			
Sällskapet pro Fide & Christianismo	15,666	800	800
Sällskapet för Småbarnskolor	2,000	120	120
(c) Summa	821,063	65,828	36,391

Vid kalkylernes uppgörande måste man med mycken varsamhet granska hvarje uppgift, så att samme medel icke blifva på 2:ne ställen räknade. Af sådan ordsak är för år 1837 blott Kurhus-afgiften såsom särskild för ändamålet afsedd tillgång, härstädes anförd. Kurhuset egde likväl dessutom samma år en inkomst mellan 11—12 tusen Rdr; men desse inflöte från på andra ställen upptagne tillgångar. Då man söker skilja summorne för fattigvård, sjukvård och uppfostran från hvarandra, måste ofta en gifven summa delas. Man har i sådane fall sökt billiga, genom pröfning stadgade, grunder. Gränserne mellan desse 3:ne områden kunna emedlertid svårigen uppdragas. Billigheten har fordrat, att, så vidt sig göra låtit, begagna offentlig erkända uppgifter, att, der stridiga förhållanden visat sig, heldre upptaga lägre än högre summor, att, då tillgång icke är grundad på kapital, bland rummet för tillgångarne anföras endast den summa, som bland inkomster eller utgifter är uppgifven. Deremot hafva, då anledning till annat försärande ej visat sig, 6 procent blifvit beräknade öfverallt, der man af de kända förhållandena nödgats utleta de okända. Då inga upplysningar kunnat vinnas eller der tillgångar saknas eller inflyta från redan beräknade medel har, det oaktadt, stiftelsens namn af vigtiga skäl blifvit uppfördt. Anmälas bör äfvenledes, att fastigheter som ingen afkastning gifva, blifvit uppskattade; att värdet af många fastigheter är okänt och att bland tillgångarne inga kapitaler, hvaraf räntorne, som här i så fall äro förbigångne, ännu icke inflyta till de fattige. Deremot öfverstiga stundom utgifterne de verkliga eller uppgifna tillgångarne. Under sådane förhållanden och vid verklig brist på tillräckliga tillgångar, fyllas behoven genom gifvor eller skuldsättning. Erfarenheten synes bekräfta, att ifrågavarande medel årligen, och man kan nästan säga dagligen, tillvexa. Om dervid anmärkes, att man af den ökade fattigdomen voré berättigad att sluta till motsatsen, så erinras, att, ehuru människovännen ofta kostnadsfritt bestrider förvaltningen, fördelen eller verkan icke kan motsvara summan af medlen, enär de äro nästan tusenfalldigt spridda utan sammanhang eller enhet i sin verksamhet, att brist af arbets-inrättningar, der lättingen nödgas och den redlige lyckas bidraga till sin bergning, samt att ökade tillgångar, och lättheten att deraf blifva delaktig, skola öka antalet af oduglingar. Just af sådan ordsak borde en öfverräkning *) ehuru ofullständig, vara på sitt ställe, för att, med bibehållen helgd af testamenten, säkrare träffa målet, och att, jemte främjandet af det godas tillväxt, långt ifrån att nära, fastmer med ihärdighet undanröjda sysslolöshet, lättja, oförsynthet och deraf alstrad verklig hjälplöshet och nöd.

Summorne vid a, b, c, utgöra tillsammans: tillgång 5,787,736, årlig inkomst 659,402, årlig utgift 599,510.

*) Pensions-inrättningar i hufvudstaden, uti hvilka utdelning beror af insats eller särskilda föreskrifter hafva ungefärligen: tillgång 2,175,815, årlig inkomst 238,149, årlig utgift 182,070. Vid inrättningar, som gälla hela landet, har $\frac{1}{2}$ blifvit beräknad för Stockholm. Under B anförde läroverk äga: tillgång 200,435, årlig inkomst 94,103, årlig utgift 90,529. Fastighetsvärden, ehuru betydliga; äfvensom summorna för Kongl. Theaterns Elefskola och Mariebergs läroverk hafva ej kunnat i räkningen upptagas.

